

Dosarul nr. 2ra-1997/21
2-20084657-01-2ra-20122021

Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul central (jud. V. Schibin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

9 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Victor Burduh
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Vadim Cebotari

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare Nord” împotriva lui Vadim Cebotari cu privire la obligarea restabilirii sistemului centralizat de încălzire la situația inițială și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Vadim Cebotari și menținută hotărârea din 5 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți sediul central, prin care a fost admisă acțiunea

constată:

La 20 iulie 2020, SA „CET-Nord” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Cebotari, intervenient accesoriu ÎM „Gospodăria locativ-comunală Bălți” cu privire la obligarea restabilirii sistemului centralizat de încălzire la situația inițială.

În motivarea acțiunii a indicat că la 12 septembrie 2019, agentul constatator, specialist principal al Direcției Gospodărie Comunală a Primăriei mun. Bălți pentru locul dat de consum, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție AB nr. 00054, conform căruia, în acțiunile lui Vadim Cebotari a fost constatată comiterea contravenției prevăzute la art. 180 alin. (19) Cod contravențional, prin faptul deconectării samavolnice, în luna aprilie al anului 2019 a apartamentului nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, de la sistemul centralizat de încălzire.

Prin hotărârea de aplicare a sancțiunii contravenționale, emisă de Comisia administrativă pe lângă Primăria mun. Bălți din 29 noiembrie 2019, Vadim Cebotari a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute la art. 180 alin. (19)

Cod contravențional, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în mărime de 30 u. c., echivalentul a 1 500 de lei și achitarea amenzii prin intermediul instituțiilor financiare pe contul indicat în procesul-verbal.

A precizat că odată cu achitarea amenzii, Vadim Cebotari a recunoscut vinovăția sa în ceea ce ține de deconectarea neautorizată de la sistemul de încălzire, contrar prevederilor art. 42 a Legii nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Totodată, a menționat că deconectările și modificările neautorizate ale rețelelor termice interne duc la dereglarea sistemului termic interior, încălzirea insuficientă a unor și concomitent supraîncălzirea altor apartamente din aceeași casă fiind astfel lezat dreptul consumatorilor conectați la sistemul centralizat de termoficare de a primi un serviciu calitativ la preț echitabil.

Astfel, dat fiind faptul că blocul locativ are nevoie de o anumită sarcină termică în perioada rece a anului, iar în cazul unor deconectări neautorizate a apartamentelor/încăperilor de la sistemul centralizat de termoficare se majorează factura la energia termică pentru locuințele rămase în sistem, respectiv consumul fiind împărțit deja la o suprafață mai mică de încăperi încălzite, SA „CET-Nord” este în drept să accepte deconectarea încăperii/apartamentului doar în cazul întrunirii condițiilor prevăzute în art. 42 alin. (8) a Legii nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

A relatat că în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, la data de 12 iunie 2020 reclamantul a expediat în adresa pârâtului o notificare, la care pârâtul nu a reacționat, dar și acțiunile întreprinse de către SA „CET-Nord” în acest sens nu s-au soldat cu succes.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 545 alin. (1), 546 alin. (1) Cod civil, art. 46, 180 alin. (19) Cod contravențional, art. 3, 42 alin. (7), (8), (9), (10) din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, art. 7 alin. (3), 14 din Legea nr. 721 din 2 februarie 1996 privind calitatea în construcții, art. 10 alin. (2) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000, pct. 137 al Hotărârii ANRE nr. 23 din 26 ianuarie 2017, pct. 2, 3, 4, 8⁵, 10 din Anexa nr. 7 din Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, pct. 13 al Hotărârii ANRE nr. 112 din 19 aprilie 2019, art. 166, 182² alin. (1), 182⁵ alin. (1) CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea deconectării neautorizate de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică a apartamentului nr. X str. XXXXX mun. XXXXX și obligarea lui Vadim Cebotari de a restabili sistemul centralizat de încălzire la situația inițială din propriile resurse financiare.

Prin încheierea din 28 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, au fost atrași în proces din oficiu Svetlana Cebotari, Sergiu Cebotari și Valeriu Cebotari, în calitate de intervenienți accesorii.

Prin hotărârea din 5 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți sediul central, a fost admisă acțiunea integral.

A fost obligat Vadim Cebotari să restabilească în apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, din propriile resurse financiare, sistemul centralizat de

încălzire (alimentare cu energie termică) la situația existentă până la momentul deconectării neautorizate.

A fost încasată de la Vadim Cebotari în beneficiul SA „CET-Nord” suma de 270 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru taxa de stat și suma de 55,25 de lei cu titlu de cheltuieli aferente judecării cauzei pentru corespondența poștală, suportate de instanța judecătorească.

Prin decizia din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Vadim Cebotari și menținută hotărârea din 5 aprilie 2021 a Judecătoriei Bălți sediul central.

La 24 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Vadim Cebotari a declarat recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea acestuia a invocat că atât prima instanță, cât și instanța de apel, la emiterea hotărârilor nu au luat în considerare toate circumstanțele relevante, care sunt esențiale pentru justa soluționare a cauzei, întemeindu-și soluția doar în baza declarațiilor și probelor prezentate de SA „CET-Nord”.

A obiectat că pretențiile înaintate de SA „CET-Nord” sunt neîntemeiate și poartă un caracter abuziv, deoarece nu s-a ținut cont de interesele dânsului în calitate de consumator, ce constă în beneficierea și achitarea serviciilor de energie termică potrivit condițiilor rezonabile, precum și de dreptul fundamental al consumatorului la protecția împotriva riscurilor de a achiziționa un produs/serviciu ce i-ar putea prejudicia drepturile și interesele patrimoniale.

A considerat că în calitatea sa de consumator, asigură eficient încălzirea apartamentului cu serviciile de gaz și nu produce nicio daună nimănui.

Mai mult, odată ce dreptul la deconectarea centralizată de încălzire este recunoscut de furnizor prin calcularea plății pentru serviciile de încălzire termică în mod redus la 10 %, ultimul este limitat în acțiunile de a impune o obligație în acest sens, deoarece consumatorul este protejat de dreptul la libera alegere a tipurilor de servicii ce asigură încălzirea apartamentului, precum și de dreptul la protejarea împotriva riscurilor iminente.

A mai notat că beneficiind de încălzire prin serviciile de gaz, nu îi este rezonabil să beneficieze și de serviciile SA „CET-Nord”, or, acestea sunt mult mai costisitoare și necalitative.

Așadar, a relevat că apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX a fost deconectat de la sistemul de energie termică în mod justificat, iar acest lucru a fost acceptat de SA „CET-Nord” prin calcularea plății reduse de 10 % pentru serviciile sale, or, în cazul în care deconectarea avea să fie nejustificată, furnizorul nu urma să accepte calcularea plății pentru servicii în mărime redusă.

A pretins că abuzul de drept al SA „CET-Nord” atentează asupra dreptului de proprietate al consumatorului, garantat de art. 46 din Constituția RM, precum și de art. 1 Protocolul 1 Adițional din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A mai remarcat că concluzia instanței de apel, precum că dânsul era obligat să prezinte agentului termic SA „CET-Nord” proiectul de reconstrucție a sistemului centralizat de încălzire este eronată, or, din prevederile art. 42 alin. (8) din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, nu rezultă o astfel de obligație.

La fel, este neîntemeiată și concluzia precum că prin deconectarea neautorizată a apartamentului de la conducta centrală de încălzire au fost lezate drepturile consumatorilor conectați, întrucât în acest sens nu au fost înaintate pretenții din partea consumatorilor care locuiesc în același bloc locativ.

La 20 decembrie 2021, în adresa SA „CET-Nord”, ÎM GLG Bălți, lui Sergiu Cebotari, Valeriu Cebotari și Svetlana Cebotari a fost expediată copia recursului declarat de Vadim Cebotari, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, ceea ce se atestă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 169), fiind recepționată de către SA „CET-Nord” și ÎM GLG Bălți la 22 decembrie 2021 (f. d. 171-172), iar în privința lui Sergiu Cebotari, Vadim Cebotari și Svetlanei Cebotari, corespondența a fost restituită cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 173-174).

La 14 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal SA „CET-Nord” a depus referință la recursul declarat de Vadim Cebotari, solicitând declararea inadmisibilității acestuia (f. d. 175-176).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei din 30 septembrie 2021 la 24 noiembrie 2021, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, SA „CET-Nord” înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Vadim Cebotari, intervenienți accesorii ÎM „Gospodăria locativ-comunală Bălți”, Svetlana Cebotari, Sergiu Cebotari și Valeriu Cebotari, a solicitat recunoașterea deconectării neautorizate de la sistemul centralizat de

alimentare cu energie termică a apartamentului nr. X str. XXXXX mun. XXXXX și obligarea lui Vadim Cebotari de a restabili sistemul centralizat de încălzire la situația inițială din propriile resurse financiare.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea integral, l-a obligat pe Vadim Cebotari să restabilească în apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, din propriile resurse financiare, sistemul centralizat de încălzire (alimentare cu energie termică) la situația existentă până la momentul deconectării neautorizate și a încasat de la Vadim Cebotari în beneficiul SA „CET-Nord” suma de 270 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru taxa de stat și suma de 55,25 de lei cu titlu de cheltuieli aferente judecării cauzei pentru corespondența poștală, suportate de instanța judecătorească.

Judecând apelul declarat de către Vadim Cebotari, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că, contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, decizia instanței de apel este una nemotivată, concluziile fiind expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La fel, și alin. (5) al normei enunțate expres prevede că instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, se va remarca că în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei hotărârii contestate la caz, instanța de apel avea obligația de a pătrunde în esența criticilor aduse de către apelantul Vadim Cebotari în dezacordul cu hotărârea primei instanțe și de a se expune pe marginea tuturor motivelor invocate de acesta.

Astfel, se constată că instanța de apel la adoptarea soluției sale a reținut în linii generale ca temei de admitere a acțiunii faptul că SA „CET-Nord” este în drept să solicite obligarea restabilirii sistemului centralizat de încălzire la situația inițială, întrucât deconectarea de la încălzirea centrală a apartamentului nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, a fost efectuată de către Vadim Cebotari în mod neautorizat și a adus

atingere drepturilor celorlalți proprietari în condominiu și furnizorului de serviciu de alimentare cu energie termică.

În același timp, se atestă că ajungând la o astfel de concluzie, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a elucidat argumentul lui Vadim Cebotari precum că deconectarea apartamentului nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX de la sistemul de energie termică a fost acceptată tacit de către SA „CET-Nord” prin calcularea plății reduse de 10 % pentru serviciile sale.

Or, reieșind din prevederile pct. 8 al Anexei nr. 7 din Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, *în cazul deconectării integrale a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 10% din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine)*, luând în considerație existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele ingineresti de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii.

Plata în mărime de 10%, stabilită în alineatul unu din prezentul punct, va fi distribuită în aceeași perioadă de încălzire, în mod obligatoriu, de către gestionarul fondului de locuințe sau furnizor, la reducerea plăților pentru consumatorii conectați la sistemul centralizat de alimentare cu căldură, conform calculului efectuat și semnat de către gestionar și furnizor, în cazul contractelor încheiate de furnizor cu gestionar, sau furnizor și consumator, în cazul contractelor încheiate direct de furnizor cu consumator.

Elucidarea acestor aspecte, este cu atât mai importantă cu cât din actele cauzei rezultă că încă la data de 8 iulie 2019, Vadim Cebotari a adus la cunoștința SA „CET-Nord” că apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX a fost debransat de la sistemul centralizat de energie termică, deoarece în acest imobil nu locuiește nimeni (f. d. 11).

Și numai la 27 ianuarie 2020, peste o perioadă de mai bine de 6 luni, a fost întocmit Actul nr. 6402-1, prin care SA „CET-Nord” a constatat faptul debransării totale a apartamentului nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX de la sistemul centralizat de energie termică (f. d. 8), deși, după cum a menționat recurentul în cererea de recurs, odată cu deconectarea de la sistemul de energie termică, acest lucru a fost acceptat de SA „CET-Nord” prin calcularea plății reduse de 10 % pentru serviciile sale.

Ca urmare, întru stabilirea temeiniciei sau netemeiniciei acțiunii, instanța de apel urma să cerceteze minuțios împrejurările descrise, în vederea stabilirii certe și definitive a circumstanțelor relevante pentru soluționarea justă a cauzei.

De altfel, superficialitatea examinării cauzei de către instanța de apel se atestă și prin faptul că, deși aceasta a concluzionat că prin debransarea apartamentului nr. X

din str. XXXXX mun. XXXXX de la sistemul centralizat de energie termică, a fost schimbat volumul de energie termică livrată și consumată în blocul locativ din str. XXXXX mun. XXXXX, prin ce a fost afectată capacitatea tehnică a furnizorului de serviciu, aceste susțineri nu au fost confirmate de către SA „CET-Nord” prin probe pertinente.

Dimpotrivă, instanța de apel a trecut cu vederea și a lăsat fără apreciere argumentul adus în cererea de apel de către Vadim Cebotari că din partea vecinilor blocului locativ din str. XXXXX mun. XXXXX nu au parvenit careva pretenții în adresele SA „CET-Nord” și ÎM „Gospodăria locativ-comunală Bălți” referitor la sarcina tehnică de livrare a energiei termice, precum și faptul că *nu a fost efectuată nicio expertiză cu privire la faptul că debransarea efectuată de către el ar fi afectat sarcina tehnică de livrare a energiei termice* (f. d. 104 verso-105).

Distinct de aceste constatări, instanța de recurs relevă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și anume cauza Fomin vs. Moldova din 11 ianuarie 2012, unde Curtea a indicat că dreptul la un proces echitabil include dreptul părților de a fi auzite, ce, la rândul său, presupune nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar, în primul rând, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente ale părții au fost acceptate sau respinse.

Drept urmare, instanța de recurs remarcă că întru judecarea justă și corectă a litigiului, ca urmare a identificării în substanță a obiectului litigiului, instanța de apel era obligată să se expună și să dea apreciere tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 373 alin. (1), (5) CPC.

În conexiunea celor relatate, este cert că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa constantă subliniază rolul pe care motivarea unei hotărâri îl are pentru respectarea art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și arată că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de a proba sau cel puțin de a le aprecia.

De altfel, instanța de apel nu se poate limita să preia total sau parțial poziția doar a unei părți a raportului litigios, ci trebuie să analizeze cauza și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de ambele părți.

Față de cele de preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Vadim Cebotari.

Se casează decizia din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Centrala Electrică cu Termoficare Nord” împotriva lui Vadim Cebotari cu privire la obligarea restabilirii sistemului centralizat de încălzire la situația inițială și încasarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Victor Burduh

Ala Cobăneanu